

ضمیمه ۲۲:

سرمایه اجتماعی

D L M

در دیدگاه‌های سنتی مدیریت توسعه، سرمایه‌های اقتصادی، فیزیکی و نیروی انسانی مهم‌ترین نقش را ایفا می‌کردند اما در عصر حاضر برای توسعه، بیشتر از آن که نیازمند سرمایه اقتصادی، فیزیکی و انسانی باشیم نیازمند **سرمایه اجتماعی** هستیم.

سرمایه اجتماعی چیست؟

سرمایه اجتماعی را می‌توان حاصل **روابط مبتنی بر اعتماد در جامعه** دانست و آنرا به مجموع منابعی که در ذات روابط سازمان اجتماعی به وجود می‌آیند و زندگی اجتماعی را دلنشین‌تر می‌سازند اطلاق کرد.

(جامعه‌ای از سرمایه اجتماعی برخوردار است که مردمان در مراودات با یکدیگر و در ارتباط با سازمان‌ها از انعطاف و آرامش برخوردار باشند. برخی از جامعه‌شناسان مانند **کلمن (Coleman)** سرمایه اجتماعی را شامل جنبه‌ای از یک ساخت اجتماعی می‌دانند که روابط و تعاملات افراد را تصحیح می‌کند و مولد و زاینده است و عدم وجود آن موجب عدم دستیابی به برخی اهداف می‌شود)

سرمایه فیزیکی از طریق تأثیر بر مواد، سرمایه انسانی از طریق تأثیر بر افراد، و سرمایه اجتماعی از طریق تأثیر بر روابط میان افراد عمل می‌کنند.

۱- پایبندی به اخلاقیات:

دوبل (Dobel) از ۳ دسته معیار اخلاقی نام می‌برد شامل: احساس مسئولیت در مقابل حکومت، مسئولیت فردی، خیرخواهی و دور اندیشی.

پوزنر و اشمیت (Posner & Schmidt) به دو دسته دیگر از معیارهای اخلاقی اشاره می‌کنند که یکی بر فردگرایی سنتی تأکید دارد و دیگری بر جمع‌گرایی و همکاری.

فردریکسون (Frederickson) اصول اخلاقی را برابری و عدالت اجتماعی و مصلحت عامه تعریف می‌کند.

دن‌هاوت (Denhardt) بنیادهای اخلاقی سازمان را عزت و آبرو، نیک‌خواهی و عدالت می‌داند.

و **سرانجام وارویک (Warwick)** از چهار منبع برای تدوین اصول اخلاقی نام می‌برد:

مصلحت عمومی، مصلحت حکومتی، مصلحت سازمانی و مصلحت شخصی

(با استفاده از نظر وارویک می‌توان اصول اخلاقی جامعی را برای سازمان تدوین کرد)

نکته: در تعریف مصلحت عامه دو مفهوم برای آن در نظر گرفته شده است، در یکی از این دو مفهوم نفع عامه در برابری و مساوات اجتماعی متبلور می‌شود، یعنی همگان در برابر قانون یکسان هستند و در مفهوم دوم مصلحت عامه به بی طرفی تعبیر شده است. اکثریت نباید به علت در اکثریت قرار داشتن حقوق اقلیت را نادیده بگیرند. در این تعریف گروه‌های فشار پدیده‌ای نامطلوب محسوب می‌گردند.

۲- حمایت از توسعه پایدار:

توسعه واقعی را معادل رشد انسانی و زیست محیطی قلمداد می‌کنند. در الگوی سه‌وجهی توسعه پایدار اقتصاد، انسان و طبیعت هم‌زمان مورد توجه قرار می‌گیرند (توسعه‌ای بر مبنای تعقل جوهری)

۳- احساس مسئولیت اجتماعی:

مسئولیت اجتماعی مجموعه وظایف و تعهداتی است که سازمان بایستی در جهت حفظ و مراقبت و کمک به جامعه‌ای که در آن فعالیت می‌کند انجام دهد. هرگاه شهروندان اطمینان حاصل کنند که مدیریت سازمان‌ها نسبت به آن‌ها احساس مسئولیت دارند و در مقابل جامعه پاسخگو هستند در پرتو این جو اعتماد و اطمینان سرمایه اجتماعی تولید می‌شود.

در رابطه میان شهروندان و سازمان‌ها مسئولیت اجتماعی تعهدی است که نشانگر لزوم انجام وظیفه سازمان‌ها نسبت به اعضا و نیز نسبت به افراد جامعه است.

۴- یگانگی و وحدت با جامعه:

یکی از مسائلی که موجب از میان رفتن سرمایه اجتماعی می‌شود جدایی مدیران از جامعه است که به صورت عارضه متفاوت بودن «ما» و «آن‌ها» جلوه می‌کند.

مدیران باید بدانند که صداقت و صراحت بهترین روش مدیریتی، و پنهان کاری و محرمانه عمل کردن بدترین استراتژی است.

نکته دیگری که در یگانگی و وحدت با جامعه قابل بررسی است توجه به خواست مردم و رضایت‌مندی آن‌هاست.

مدیران باید همواره طوری رفتار کنند که نشانه‌ای از عدالت و انصاف باشد و جوی مشحون از اعتماد و اطمینان در رابطه خود و ذی‌نفعان به وجود آورند.